

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(проректор з науково-педагогічної роботи)

Микола АФАНАСЬЄВ

ВЕНЧУРНЕ ІНВЕСТУВАННЯ

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	Менеджмент інноваційної діяльності

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувач кафедри менеджменту,
логістики та економіки

Олена ЯСТРЕМСЬКА

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри менеджменту, логістики та економіки

Протокол № 1 від 19.08.2020 р.

Розробник(-и):

Верещагіна Ганна Валентинівна, к.е.н., доц. кафедри менеджменту, логістики та економіки

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Розвиток економіки України пов'язано з розбудовою її структурно-інноваційної моделі. У зв'язку з цим особливого значення набуває створення умов для ефективного венчурного інвестування, формування умов венчурного інвестування. Управління венчурним інвестуванням вимагає від фахівців формування професійних компетенцій з венчурного інвестування, із управління розподілом венчурного капіталу між інвестиційними проектами або венчурними фірмами, проведення реєстрації та відкриття венчурних фірм та фондів, планування організації венчурних підприємств та фондів.

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів компетентостей щодо управління інноваціями.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	4
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	4
Форма підсумкового контролю	іспит

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
«Макроекономіка»	Міждисциплінарні комплексні курсові роботи
«Мікроекономіка»	тренінги
«Економіка підприємства»	
«Менеджмент»	
«Маркетинг»	

Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність володіти основними підходами до формування інвестиційних венчурних проектів	Вміння вибирати види та форми венчурних фірм
Здатність здійснювати вибір методів оцінювання та управління ризиками при венчурному інвестуванні	Вміння здійснювати планування організації венчурного підприємства
Здатність здійснювати оцінку ефективності венчурного інвестування з метою прийняття управлінських рішень	Вміння проводити реєстрацію та відкриття венчурної фірми
Здатність до формування інвестиційних венчурних проектів	Вміння проводити реєстрацію та відкриття венчурного фонду
Здатність до оцінювання та управління ризиками при венчурному інвестуванні	Вміння щодо прогнозування обсягів реалізації венчурного підприємства та його капіталізації
Здатність до оцінювання ефективності венчурного інвестування	Вміння щодо оцінки загальної капіталізації венчурного фонду у динаміці
Здатність до визначення сучасних теоретичних підходів та практики венчурного інвестування в світі та в Україні	Вміння щодо розподілу венчурного капіталу між інвестиційними проектами або венчурними фірмами

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи венчурного інвестування

Тема 1. Основні поняття та категорії венчурного інвестування.

1.1. *Венчурний капітал як економічна категорія.* Визначення рис венчурного капіталу. Форми венчурного капіталу. Дуальність природи венчурного капіталу.

1.2. *Умови венчурної інноваційної діяльності.* Наявність венчурного фінансування. Вибір правильної організаційної форми венчурної діяльності.

1.3. *Освоєння інновацій при використанні венчурного капіталу.* Зовнішні та внутрішні венчури. Пайова участь розробника у прибутках.

Тема 2. Суб'єкти венчурного інвестування та їх взаємодія.

2.1. *Засновники венчурного підприємства.* Визначення рис засновників венчурного підприємства. Підготовка угод засновників венчурного підприємства.

2.2. *Венчурний фонд.* Структури, які беруть участь у формуванні венчурних фондів на світових ринках. Пенсійні фонди. Страхові компанії. Банки. Некомерційні фонди.

2.3. *Дійові особи процесу венчурного інвестування.* Інституціональний інвестор. Підприємницька фірма, яка отримує і використовує капітал. Агенти, які ідентифікують, сортирують, здійснюють угоди і відповідний моніторинг та контроль і залучають додаткові кошти.

Тема 3. Світовий досвід венчурного інвестування.

3.1 *Реальна норма прибутку венчурного портфеля економічно розвинутих країн.* Норма прибутку венчурного портфелю економічно розвинутих в умовах досконалої конкуренції. Оціночні дані щодо стану венчурного капіталу в частках ВВП різних країн світу.

3.2 *Пофазне застосування венчурної форми фінансово-кредитного забезпечення інноваційного циклу.* Креативний пошук. Раціоналізація і винаходи. Поширення і комерціалізація

3.3 *Етапи венчурного фінансування інноваційної взаємодії суб'єктів господарювання.* Перед стартом. Фінансування розширення і розвитку суб'єкта господарювання. Вихід із капіталу суб'єкта господарювання

3.4 *Порівняльна характеристика специфіки венчурного капіталу в країнах світу.* Суб'єкти господарювання, що інвестуються Фахівці-учасники. Фінансово-кредитна система забезпечення. Оподаткування, адаптоване до венчурної індустрії. Наявність інфраструктури для інвестування в молоді високотехнологічні інноваційні компанії.

Тема 4. Оцінка економічної доцільності венчурного інвестування.

4.1. *Порівняльний підхід.* Пошук і відбір об'єктів-аналогів при визначенні ринкової або іншої вартості інноваційних інвестиційних проектів із застосуванням венчурних інвестицій. Інформація про угоди у венчурній галузі.

4.2. *Метод рейтингу.* Критерії оцінювання. Система оцінювання в балах. Шкала оцінювання в балах. Вагові коефіцієнти.

4.3. *Дохідний підхід.* Метод капіталізації доходу. Метод дисконтування грошових потоків.

Змістовий модуль 2. Прийняття управлінських рішень у венчурному інвестуванні

Тема 5. Оцінювання ризиків венчурного інвестування.

5.1. *Групи ризиків венчурного інвестування.* Ризики правового забезпечення проекту. Інформація про угоди у венчурній галузі.

5.2. *Специфічні ризики венчурних проектів.* Науково-технічні ризики. Ризики комерційної пропозиції. Ризики правового забезпечення проекту.

5.3. *Оцінка факторів ризику венчурного інвестування.* Занадто великі припущення щодо перспективності інновацій.. Наявність внутрішньо-корпоративних напружень, пов'язаних з впровадженням.. Ризик появи несподіваних технічних проблем.

Тема 6. Обґрунтування потреби у венчурному капіталі.

6.1. *Основні етапи обґрунтування потреби у венчурному капіталі.* Пошук інвестиційних концепцій. Попередня підготовка проекту. Остаточне формулювання проекту та

оцінка його економічної привабливості. Етап фінального розгляду проекту та прийняття по ньому рішення.

6.2. *Зміст капітальних вкладень венчурного інвестування.* Ризики правового забезпечення проекту. Інформація про угоди у венчурній галузі.

6.3. *Об'єкти капітальних вкладень венчурних проектів.* об'єкти виробничого призначення. об'єкти невиробничого призначення. черги будівництва. пускові комплекси. розширення діючих підприємств. технічне переозброєння діючих підприємств.

6.4. *Основні показники оцінки об'єктів капітальних вкладень.* Відновна балансова вартість основних фондів. Балансова вартість основних фондів. Ліквідаційна вартість основних фондів. Обґрунтована ринкова вартість основних фондів.

Тема 7. Формування венчурного капіталу.

7.1 *Принципи формування венчурного капіталу.* Урахування перспектив розвитку. Забезпечення відповідності обсягу залученого капіталу до обсягу формуючих активів. Забезпечення оптимальності структури капіталу з позицій ефективного його функціонування. Забезпечення мінімізації витрат для формування капіталу із різноманітних джерел. Забезпечення високоефективного використання капіталу.

7.2 *Вартість капіталу і принципи його оцінки.* Поняття вартості капіталу. Ризики комерційної пропозиції. Принципи оцінки капіталу підприємства.

7.3 *Оптимізація структури капіталу.* Послідовність аналізу структури капіталу. Етапи оптимізації структури капіталу. Ризик появи несподіваних технічних проблем. Оцінка основних факторів, які визначають формування структури капіталу.

Тема 8. Розподіл венчурного капіталу між інвестиційними проектами або венчурними фірмами.

8.1. *Задача лінійного програмування для оптимізації венчурного капіталу.* Задача розподілу інвестиційних ресурсів між проектами в термінах лінійного програмування. Формулюванні задачі розподілу інвестицій між проектами в термінах лінійного програмування

8.2. *Задача цілочисельного програмування.* Труднощі, що виникають при прийнятті часткових інвестиційних проектів. Взаємозалежності між проектами.

Перелік практичних (семінарських) занять надано у таблиці Рейтинг-план навчальної дисципліни.

Методи навчання та викладання

Методи навчання, спрямованих на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів: проблемні лекції, дискусії, бесіди, презентації, ілюстрації, метод проектів, моделювання професійних ситуацій, робота в малих групах, круглі столи, ігрові методи («серйозні» ігри, рольові ігри тощо), кейс-стаді, дебати, мозкові штурми, різнотипні індивідуальні та групові проекти, тренінги, майстер-класи, модерація, коучинг, індивідуальна дослідницька робота за всіма темами.

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Контрольні заходи включають:

Поточний контроль включає оцінювання студентів під час:

Лекцій – активна робота на парі (1 бал за кожне заняття) за умови виконання студентом опрацювання лекції та відповідей у ході опитування, участі у активній дискусії з проблемних питань. Загальна кількість балів 12.

Практичних (семінарських) занять: - активна робота на парі (2 бали за кожне заняття) за умови виконання студентом звіту з практичної роботи належним чином. Загальна кількість балів 24.

Формами поточного оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

опитування. Результати опитування оцінюються в 0,5 бали за умови правильної відповіді; кількість опитувань – 12, максимальна кількість балів за усі опитування становить 6; презентації результатів виконаних завдань та досліджень у вигляді звітів практичних робіт. Презентації результатів виконаних завдань та досліджень у вигляді звітів практичних робіт з різних тем з урахуванням рівня складності оцінюються в 2 бал або 4 бали за умови правильного виконання та наявності відповіді та висновків. За відсутності відповіді або за наявності помилок оцінка знижується на 50%. Кількість презентацій результатів виконаних завдань та досліджень у вигляді звітів практичних робіт – 8, максимальна кількість балів за усі презентації результатів виконаних завдань та досліджень у вигляді звітів практичних (семінарських) занять становить 24;

контрольні роботи. Контрольні роботи оцінюються в 6 балів за умови повного розкриття теоретичних питань (2 теоретичні питання по 2 бали кожне) та правильного виконання практичного завдання на 2 бали при наявності відповіді та висновків. За відсутності повного розкриття теоретичних питань, відповіді практичного завдання або за наявності помилок оцінка знижується на 50%. Кількість контрольних робіт – 2, максимальна кількість балів за усі контрольні роботи становить 12.

Самостійна робота:

виконання домашніх завдань. Домашні завдання з різних тем з урахуванням рівня складності оцінюються в 1 бал або 2 бали за умови правильного виконання та наявності відповіді та висновків. За відсутності відповіді або за наявності помилок оцінка знижується на 50%. Кількість домашніх завдань – 8, максимальна кількість балів за усі домашні завдання становить 12;

підготовка до практичних (семінарських) занять;

підготовка до контрольних робіт;

пошук (підбір) джерел для виконання домашніх завдань.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних (семінарських) занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Підсумковий контроль. Формою підсумкового контролю є іспит. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Кожен екзаменаційний білет складається із 5 практичних завдань (ситуаційного, діагностичного та евристичного).

Екзаменаційний білет включає:

Два ситуаційних завдання: мах кількість балів – 12.

Два діагностичних завдання: мах кількість балів – 16.

Евристичне завдання: мах кількість балів – 12.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів

– зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1. Основні поняття та категорії венчурного інвестування.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція за питаннями 1.1 Венчурний капітал як економічна категорія, 1.2 Умови венчурної інноваційної діяльності.	Активна робота на парі	1
	Лекція	Лекція за питанням 1.3 Освоєння інновацій при використанні венчурного капіталу.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Семінарське заняття №1 Види та форми венчурних фірм.	Активна робота на парі	4
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	<i>Пайова участь розробника у прибутках венчурної.</i>	Перевірка домашніх завдань	2
Тема 2. Суб'єкти венчурного інвестування та їх взаємодія.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями 2.1 Засновники венчурного підприємства, 2.2 Венчурний фонд.	Активна робота на парі	1
	Лекція	Лекція за питанням 2.3 Дійові особи процесу венчурного інвестування.	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практична робота №2 Планування організації венчурного підприємства.	Активна робота на парі	4
<i>Самостійна робота</i>				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	<i>Структури, які беруть участь у формуванні венчурних фондів на світових ринках.</i>	Перевірка домашніх завдань	2
Тема 3. Світовий досвід венчурного інвестування.	Аудиторна робота			
	Лекція	<i>Лекція за питаннями 3.1 Реальна норма прибутку венчурного портфеля економічно розвинутих країн, 3.2. Пофазне застосування венчурної форми фінансово-кредитного забезпечення інноваційного циклу.</i>	Активна робота на парі	1
	Лекція	<i>Лекція за питаннями 3.3 Етапи венчурного фінансування інноваційної взаємодії суб'єктів господарювання, 3.4 Порівняльна характеристика специфіки венчурного капіталу в країнах світу.</i>	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практична робота №3. Реєстрація та відкриття венчурної фірми.	Активна робота на парі	4
			Письмова контрольна робота	6
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	<i>Оподаткування, адаптоване до венчурної індустрії.</i>	Перевірка домашніх завдань	2	
Тема 4. Оцінка економічної доцільності венчурного інвестування.	Аудиторна робота			
	Лекція	<i>Проблемна лекція за питаннями 4.1 Порівняльний підхід, 4.2 Метод рейтингу., 4.3 Дохідний підхід</i>	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практична робота №4 Реєстрація та відкриття венчурного фонду.	Активна робота на парі	2
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	<i>Використання методу рейтингу для оцінки економічної доцільності венчурного інвестування</i>	Перевірка домашніх завдань	1	
Тема 5. Оцінювання ризиків венчурного інвестування.	Аудиторна робота			
	Лекція	<i>Лекція за питаннями 5.1 Групи ризиків венчурного інвестування, 5.2 Специфічні ризики венчурних проектів, 5.3 Оцінка факторів ризику венчурного інвестування.</i>	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практична робота №5 Прогнозування обсягів реалізації венчурного підприємства та його капіталізації.	Активна робота на парі	2
Самостійна робота				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	<i>Оцінка факторів ризику венчурного інвестування.</i>	Перевірка домашніх завдань	1
Тема 6. Обґрунтування потреби у венчурному капіталі.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями 6.1 <i>Основні етапи обґрунтування потреби у венчурному капіталі.</i> 6.2 <i>Зміст капітальних вкладень венчурного інвестування.</i> 6.3 <i>Об'єкти капітальних вкладень венчурних проектів.</i> 6.4 <i>Основні показники оцінки об'єктів капітальних вкладень.</i>	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практична робота №6. Оцінка загальної капіталізації венчурного фонду у динаміці.	Активна робота на парі	2
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	<i>Основні показники оцінки об'єктів капітальних вкладень.</i>	Перевірка домашніх завдань	1
Тема 7. Формування венчурного капіталу.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція за питанням 7.1 <i>Принципи формування венчурного капіталу.</i>	Активна робота на парі	1
	Лекція	Лекція за питаннями 7.2. <i>Вартість капіталу і принципи його оцінки,</i> 7.3 <i>Оптимізація структури капіталу.</i>	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практична робота №7 Розподіл венчурного капіталу між інвестиційними проектами або венчурними фірмами	Активна робота на парі	4
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	<i>Оптимізація структури капіталу.</i>	Перевірка домашніх завдань	2
Тема 8. Розподіл венчурного капіталу між інвестиційними проектами або	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Лекція за питаннями 8.1 <i>Задача лінійного програмування для оптимізації венчурного капіталу,</i> 8.2 <i>Задача цілочисельного програмування.</i>	Активна робота на парі	1
	Практичне заняття	Практична робота №8 Оцінка економічної доцільності венчурного інвестування.	Активна робота на парі	2
			Письмова контрольна робота	6
<i>Самостійна робота</i>				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	<i>Формулюванні задачі розподілу венчурних інвестицій між проектами в термінах лінійного програмування</i>	Перевірка домашніх завдань	1
Іспит				40

Рекомендована література

Основна

1. Верещагіна Г. В. Венчурне інвестування: опорні конспекти лекцій. Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5405>
2. Кузьмін О. Є. Венчурний бізнес: Навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, І. В. Литвин. – К. : Знання, 2012. – 350 с.

Додаткова

3. Глущенко В. В. Фінансове забезпечення венчурних інвестицій в Україні [Текст] : монографія / Харк. нац. ун-т ім. В.Н. Каразіна. – Х. : [Щедра садиба плюс], 2015. – 223 с.
4. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uaib.com.ua/>.
5. Офіційний сайт Європейської асоціації венчурного інвестування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://evca.eu>.

Інформаційні ресурси

6. Інвестування в інноваційну діяльність. Проблеми та шляхи їх вирішення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.justinian.com.ua/article.php?id=3025
7. Полякова О. Ю. Україна: реанімація інновацій / О. Ю. Полякова, В. О. Шликова // БІЗНЕС ІНФОРМ. 2017. – № 3. – С. 123 – 129. http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-3_0-pages-123_129.pdf
8. Про інноваційну діяльність: Закон України № 40-IV від 04.07.2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.in.gov.ua/index.php?get=55&law_id=23
9. Сутність і причини інноваційної діяльності підприємства. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.5dp.com.ua/content/view/1305/48/
10. Фактори інноваційного розвитку підприємств. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.experts.in.ua/ua/baza/analic/detail.php?ID=11391
11. Венчурне інвестування. Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5405>
12. Iastremska O. Investment and innovative development of industrial enterprises as the basis for the technological singularity / O. Iastremska, H. Strokovych, O. Dzenis, O. Shestakova & T. Uman // Problems and Perspectives in Management. – 2019. – Vol. 17. – Is.
13. Oliinyk V. Optimal Control over the Process of Innovative Product Diffusion: The Case of Sony Corporation / V.Oliinyk, O.Kozmenko, I.Wiebe, & S.Kozmenko // Economics&Sociology. – 2018. – Vol.11. – No.3. – P. 265 – 285. http://www.economics-sociology.eu/files/16_597_Kozmenko%20et%20al.pdf
14. Pererva P. Improvement of the Method for Selecting Innovation Projects on the Platform of Innovative Supermarket / P. Pererva, O. Besprozvannykh, V. Tiutlikova, V. Kovalova, O. Kudina, O. Dorokhov // TEM Journal. – 2019. – Vol. 8. – Is. 2. – P. 454-461. – Режим доступу: http://www.temjournal.com/content/82/TEMJournal_May2019_454_461.pdf